

Kortelė:

939137_RegNr_I-2825-289/2014

<http://www.infolex.lt/tp/939137>

Administracinė byla Nr. I-2825-289/2014

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-02289-2014-4

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2.; 74

(S)

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. gruodžio 3 d.

Šiauliai

Šiaulių apygardos administracinio teismo teisėjas Virginijus Stankevičius,

sekretoriaujant Jolantai Miežienei,

nedalyvaujant pareiškėjui T. V.,

nedalyvaujant atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atstovui,

rašytinio proceso tvarka viešame teismo posėdyje išnagrinėjo pareiškėjo T. V. skundą dėl neturtinės žalos atlyginimo iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus.

Teismas, išnagrinėjęs pateiktą skundą,

n u s t a t ė :

Šiaulių apygardos administraciniame teisme 2014 m. rugsėjo 17 d. buvo gautas pareiškėjo T. V. skundas (2–3 b.l.), kuriame prašoma iš atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, priteisti pareiškėjui 40000 Lt neturtinės žalos už praleistą Šiaulių tardymo izoliatoriaus kameroje laikotarpį nuo 2013 m. spalio 7 d. iki 2014 m. rugsėjo 15 d.

Pareiškėjas T. V. į posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta tinkamai, teismo šaukimu (48 b. l.). Dalyvauti teismo posėdyje pareiškėjas nepageidavo (49–50 b.l.).

Savo skunde pareiškėjas nurodė, kad jo laisvė buvo apribota, pažeidžiant galiojančius teisės aktus ir nesudarant normalių kalinimo sąlygų. Šiaulių tardymo izoliatoriaus kameroje Nr. 15, 16, 96, 97 ir kitose kameroje jis buvo laikomas su tiek suimtųjų, kad vienam asmeniui nebetekdavo net 3,6 kv. m kameros ploto. Dėl atsakovo neteisėtų veiksmų jis patyrė neturtinę žalą bei dvasinį

sukrėtimą, emocinę depresiją bei nepatogumus. Prašo už laikotarpį, praleistą Šiaulių tardymo izoliatoriuje nuo 2013 m. spalio 7 d. iki 2014 m. rugsėjo 15 d., priteisti iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, 40000 litų neturtinės žalos atlyginimui (2–3 b.l.).

Atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atstovas į posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta tinkamai, teismo šaukimu (51 b. l.).

Atsakovas Lietuvos valstybė, atstovaujama Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atsiliepime (38–43 b.l.) nurodė, kad pareiškėjas skundžiamu laikotarpiu periodiškai buvo laikomas įstaigoje nuo 2013 m. spalio 15 d. iki 2014 m. rugsėjo 15 d., t. y. iš viso 309 dienas. Nurodė, kad Lietuvos higienos norma HN 76:1999, nustačiusi, kad kamerų tipo patalpoje ploto vienam žmogui norma – ne mažiau kaip 5 kv.m (6.15 p.), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-241 (įsigaliojo nuo 2010 m. balandžio 11 d.) buvo pripažinta netekusi galios. Minėtu įsakymu buvo patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, kuri nustato tik laisvės atėmimo vietų įrengimo reikalavimus. Lietuvos higienos normai HN 76:1999 netekus galios ploto, tenkančio vienam asmeniui tardymo izoliatoriuje, norma buvo nustatyta Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2010 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. V-124 „Dėl didžiausio tardymo izoliatoriuje ir areštinėje leidžiamų laikyti asmenų skaičiaus ir minimalaus ploto, tenkančio vienam asmeniui, tardymo izoliatoriaus ir areštinės kameroje nustatymo“ (įsigaliojo nuo 2010 m. gegužės 14 d.). Įsakymo Nr. V-124 1.3 punktas nustatė, kad iki Laisvės atėmimo vietų modernizavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2017 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr.1248, numatytų priemonių įgyvendinimo vienam asmeniui tenkantis minimalus plotas tardymo izoliatoriaus ir areštinės kameroje negali būti mažesnis kaip 3,6 kv. m. Kaip matyti iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus Įskaitos skyriaus 2014-09-25 pažymos Nr. 69/06-4255 „Dėl T. V.“, pareiškėjas į Šiaulių tardymo izoliatorių pirmą kartą atvyko 2013-10-15 ir įstaigoje laikytas iki 2014-09-15. Pareiškėjas buvo laikomas įstaigos kameroje kartu su kitais asmenimis ir vienu metu kameroje būdavo nuo 3 iki 10 asmenų. Kadangi kameroje esančių asmenų skaičius niekada nėra pastovus, pareiškėjui periodiškai tekdavo nuo 1,89 kv.m iki 6,34 kv.m gyvenamasis plotas, o tai leidžia daryti išvadą, jog tik tam tikrais atvejais pareiškėjui galimai teko mažesnis kalnimo kameros plotas nei nustatyta norma, o periodiškai ji netgi buvo viršijama. Pareiškėjas Šiaulių tardymo izoliatoriuje per kalnimo laikotarpį iš viso buvo laikomas 309 dienas. Pasivaikščiavimo laiku (1 val. per dieną), medicininių apžiūrų metu, prausimosi pirtyje metu asmenys nebūna gyvenamojoje kameroje. Pareiškėjo pretenzijos atsakovui dėl šio laikotarpio laikytinos nepagrįstomis ir nesuteikiančiomis pagrindo Šiaulių tardymo izoliatoriaus pareigūnų veiksmus pripažinti neteisėtais. Nenustačius dėl šio laikotarpio Šiaulių tardymo izoliatoriaus neteisėtų veiksmų (vienos iš viešosios atsakomybės sąlygų), pareiškėjo reikalavimas dėl žalos atlyginimo už šį laikotarpį negali būti tenkinamas.

Pareiškėjo T. V. skundas tenkintinas iš dalies.

Nagrinėjamoje byloje pareiškėjas pareiškė reikalavimą dėl neturtinės žalos priteisimo, kuri, jo nuomone, buvo padaryta Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, neteisėtais veiksmais.

Teismas pažymi, kad valstybės ir savivaldybės pareiga atlyginti žalą (viešojoje civilinėje atsakomybėje), pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir LR CK) 6.271 straipsnio nuostatas, kyla dėl valstybės ir savivaldybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, nepriklausomai nuo konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. Civilinei atsakomybei atsirasti paprastai yra būtinos keturios sąlygos: 1) neteisėti veiksmai (LR CK 6.246 straipsnis); 2) priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir žalos (LR CK 6.247 straipsnis); 3) teisės pažeidėjo kaltė (LR CK 6.248 straipsnis); 4) teisės pažeidimu padaryta žala (LR CK 6.249 straipsnis), tačiau LR CK 6.271 straipsnyje numatyta viešojo atsakomybės atsiranda esant trimis sąlygoms: neteisėtiems veiksams ar neveikimui, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp neteisėtų veiksmų (neveikimo) ir žalos.

Vadinasi, reikalavimas dėl žalos atlyginimo (tiek turtinės, tiek ir neturtinės) gali būti patenkinamas nustačius visumą viešosios civilinės atsakomybės sąlygų: pareiškėjo nurodytos valdžios institucijos (nagrinėjamu atveju Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus) neteisėtus veiksmus, žalos pareiškėjui padarymo faktą ir priežastinį ryšį tarp valdžios institucijos neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos. Nenustačius bent vienos iš minimų viešosios civilinės atsakomybės sąlygų, valstybei ar savivaldybei, pagal LR CK6.271 straipsnį, nekyla turtinė prievolė atlyginti žalą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2008 m. balandžio 16 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-619/2008 nurodė, kad valstybės valdžios institucijų pareigūnų aktais padaryta neteisėta veika LR CK 6.271 straipsnio taikymo prasme gali pasireikšti ne tik nacionalinių teisės aktų, bet ir tarptautinių teisės aktų nesilaikymu. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimas taip pat gali būti pagrindas valstybės civilinei atsakomybei atsirasti. Pareiškėjas savo reikalavimą taip pat grindžia Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimu. Teismas, atsižvelgdamas į tai, jog minėta Konvencija yra tiesiogiai taikoma Lietuvos Respublikoje, nagrinėjamoje byloje patikrins, ar atsakovė nepažeidė ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 3 straipsnio.

Konvencijos 3 straipsnis nustato, kad niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba būti taip baudžiamas. Šioje teisės normoje yra įtvirtintas absoliutaus pobūdžio imperatyvas, kuris draudžia kankinti žmogų, nežmoniškai su juo elgtis ar žeminti jo orumą, nepriklausomai nuo aplinkybių ar nukentėjusiojo asmens elgesio (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2000 m. balandžio 6 d. sprendimas byloje *Labita prieš Italiją*, pareiškimo Nr. 26722/95).

Europos Žmogaus Teisių Teismas savo praktikoje paprastai atsižvelgia į kalinimo trukmę, kalinčio asmens emocinę ir fizinę būseną, kalinčio asmens amžių, lytį ir sveikatą, kalinio galimybę laisvai judėti įkalinimo įstaigos teritorijoje, kalinčio asmens galimybę mankštintis, pasivaikščioti lauke, kameros apšvietimą ir ventiliaciją, ar kameroje yra tualetas, ar jis atskirtas pertvara ir kt. Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat yra išaiškinęs, kad tik pasiekęs minimalų žiaurumo laipsnį netinkamas elgesys patenka į Konvencijos 3 straipsnio veikimo sferą. Šio minimalaus žiaurumo laipsnio vertinimas yra reliatyvus; jis priklauso nuo visų bylos aplinkybių, pvz., elgesio trukmės, jo pasekmių fizinei bei dvasinei būklei ir – tam tikrais atvejais – nuo nukentėjusiojo lyties, amžiaus bei sveikatos būklės. Be to, vertindamas, ar elgesys yra „žeminantis orumą“ 3 straipsnio prasme, Europos Žmogaus Teisių Teismas atsižvelgia į tai, ar juo siekiama pažeminti ir sumenkinti tam tikrą asmenį ir ar pasekmių prasme jis nepalankiai paveikė jo ar jos asmenybę su 3 straipsniu nesuderinamu būdu. Tačiau netgi tokio tikslo nebuvimas nepadaro neįmanoma, kad bus pripažintas 3 straipsnio pažeidimas. Konvencijos 3 straipsnio nuostata įpareigoja valstybę užtikrinti, kad asmens kalinimo sąlygos nepažeistų jo žmogiškojo orumo, kad šios priemonės vykdymo būdas ir metodas nesukeltų jam tokių kančių ir sunkumų, kurių intensyvumas viršytų neišvengiamai kalinimui būdingą kentėjimo laipsnį, ir kad, atsižvelgiant į praktinius su įkalinimu susijusius poreikius, būtų adekvačiai užtikrinama jo sveikata ir gerovė (Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas byloje *V. prieš Lietuvą*).

Šiaulių tardymo izoliatoriaus nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. 168, 2 punkte nustatyta, kad Šiaulių tardymo izoliatorius savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, teisingumo ministro, Kalėjimų departamento direktoriaus įsakymais, kitais teisės aktais ir šiais nuostatais. Šių nuostatų 12.3 punkte nurodyta, kad viena iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracijos funkcijų yra užtikrinti suimtųjų ir nuteistųjų komunalines ir buitines sąlygas, nežeminančias žmogaus orumo ir atitinkančias Lietuvos higienos normas.

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo⁴⁴ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad suimtiesiems užtikrinamos gyvenamųjų patalpų ir buties sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos higienos normas. Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos 2010 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. V-124 „Dėl didžiausio tardymo izoliatoriuje ir areštinėje leidžiamų laikyti asmenų skaičiaus ir minimalaus ploto, tenkančio vienam asmeniui, tardymo izoliatoriaus ir areštinės kameroje nustatymo“, galiojančio nuo 2010-05-14, 1.3.1 p. nustatyta, jog vienam asmeniui tenkantis minimalus plotas tardymo izoliatoriaus kameroje negali būti mažesnis kaip 3,6 kv. m.

Byloje yra pateikta 2014 m. rugsėjo 25d. pažyma Nr. 69/06-4255, „Dėl T. V.“ (8 b.l.), iš kurios matyti, kad laikotarpiais nuo 2013-10-15 iki 2013-10-21, nuo 2013-10-25 iki 2013-11-14, nuo 2013-11-26 iki 2013-12-09, nuo 2013-12-11 iki 2013-12-30, nuo 2014-01-02 iki 2014-02-06 bei nuo 2014-02-11 iki 2014-02-13, iš viso 101 dieną pareiškėjas buvo laikomas Šiaulių tardymo izoliatoriaus kameroje Nr. 15 ir 16, kuriose vienam kalinamajam atitinkamai teko gyvenamojo ploto nuo 1,89 kv. m iki 3,18 kv. m. Tai, teismo nuomone, yra akivaizdus aukščiau paminėtų teisės aktų pažeidimas.

Iš pateiktos pažymos bei kitų byloje esančių įrodymų tiksliai nustatyti, kada ir kiek laiko pareiškėjas buvo laikomas 198 dienas periodais nuo 2013-12-31 iki 2014-01-02 ir nuo 2014-03-04 iki 2014-09-15 atitinkamai kameroje Nr. 96 ir 15, pažeidžiant nustatytas vienam asmeniui kameros ploto normas, nėra galimybių. Vienam asmeniui šiais laikotarpiais teko atitinkamai nuo 2,37 kv. m iki 3,79 kv. m, nuo 1,89 kv. m iki 4,71 kv. m ploto. Tačiau tuo laikotarpiu, kai pareiškėjas buvo laikomas sąlygomis, pažeidžiančiomis teisės aktais nustatytą kameros plotą vienam asmeniui, Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracija pažeidė pareiškėjo subjektinę teisę būti kalinamam kameroje, kurioje jam tektų ne mažiau nei 3,6 m² kameros ploto, t. y. neveikė taip, kaip pagal įstatymus ši institucija ar jos darbuotojai privalėjo veikti.

Pažymėtina, jog pareiškėjas prašė priteisti neturtinę žalą dėl kameros plotų neatitikimo nustatytiems reikalavimams, taip pat skunde užsiminta, kad kameroje tualetas neatitinka standartų.

Byloje yra atsakovo pateikti Šiaulių visuomenės sveikatos centro patikrinimo aktai. Šiaulių visuomenės sveikatos centro 2013 m. spalio 23d. patikrinimo akte Nr. EP-388 dėl 2013 m. spalio 22 d. atlikto patikrinimo (9–15 b.l.), Šiaulių visuomenės sveikatos centro 2013 m. sausio 23 d. patikrinimo akte Nr. EP-8 dėl 2013 m. sausio 14 d. atlikto patikrinimo (16–22 b.l.) nurodoma, jog Šiaulių tardymo izoliatoriaus apgyvendinimo kameroje patikrinimų metu buvo nustatyti tam tikri higienos normos reikalavimų pažeidimai. Iš 2014 m. rugsėjo 25 d. pažymos Nr. 69/06-4255 matyti, kad 2013 m. spalio 22 d. atlikto patikrinimo metu pareiškėjas Šiaulių tardymo izoliatoriuje nebuvo laikomas, o 2014 m. sausio 14 d. jis buvo laikomas kameroje Nr. 15, t. y. pažeidimų konstatavimo metu pareiškėjas nebuvo laikomas tose kameroje, kuriose buvo konstatuoti atitinkami pažeidimai, o kamera Nr. 15 2014 m. sausio 14 d. atlikto patikrinimo metu nebuvo tikrinama.

Atkreiptinas dėmesys, jog Kalėjimų departamento prie LR teisingumo ministerijos direktoriaus 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. V-176 patvirtintų Tardymo izoliatorių įrengimo ir eksploatavimo taisyklių (toliau – ir Taisyklės) 14.5 p. nurodoma, kad kameroje turi būti sanitarinio mazgo patalpa. Ši patalpa turi būti atitverta nuo likusio kameros ploto ne žemesne kaip 1,5 metro aukščio pertvara ir padengta lengvai valoma, drėgmei ir dezinfekcijos medžiagomis atsparia danga. Esant galimybėms, sanitarinis mazgas turi būti visiškai izoliuotas nuo likusio kameros ploto. Kita vertus, Taisyklių 2 p. nurodoma, kad šios taisyklės taikomos naujai statomiems, rekonstruojamiems ar kapitaliai remontuojamiems tardymo izoliatoriams. Veikiantiems tardymo izoliatoriams taikomi tik tie šių taisyklių reikalavimai, kurie nesusiję su patalpų rekonstrukcijos darbais.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas normas ir duomenis, pareiškėjo argumentai dėl sanitarinio mazgo laikytini nepagrįstais.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, jog asmuo, kuris yra kalinamas nepriimtinais sąlygomis, patiria neturtinę žalą, kaip ji yra apibrėžta CK 6.250 straipsnio 1 dalyje (pvz., administracinės bylos Nr. A¹⁴³-1966/2008, A⁵⁰²-734/2009). Ši aplinkybė taip pat konstatuota ir EŽTT praktikoje (pvz., 2008 m. lapkričio 18 d. sprendimas byloje *S. prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 871/02). Taigi ta aplinkybė, jog asmuo tam tikrą laiką buvo laikomas nepriimtinais sąlygomis, nesilaikant teisės aktų reikalavimų, administracinių teismų praktikoje pripažįstama pagrindu neturtinei žalai atlyginti.

Atsižvelgus į kalinimo neatitinkančiomis teisės aktų reikalavimų sąlygomis trukmę, į pareiškėjo patirtus nepatogumus, kurių intensyvumas viršijo neišvengiamai kalinimui būdingus nepatogumus ir kurie žemina žmogiškąjį orumą, sukelia dvasines kančias, į kitus pirmiau minėtus teismų praktikoje įtvirtintus neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijus, vadovaujantis sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijais, darytina išvada, kad pareiškėjas patyrė neturtinę žalą (dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, pažeminimą), kuri negali būti kompensuojama vien tik pareiškėjo teisių pažeidimo pripažinimu.

Pareiškėjas savo skunde konkrečiai dėl savo sveikatos problemų iš esmės nepasisako, nurodo, kad dėl per didelio asmenų skaičiaus laikymo kameroje jis patyrė dvasinius sukrėtimus, neigiamus išgyvenimus, kurie pasireiškė emocine depresija, pažeminimu, stresu ir kitais nepatogumais. Nagrinėjamu atveju vertintinas tik laikotarpis nuo 2013 m. spalio 7 d. iki 2014 m. rugsėjo 15 d., t. y. teismui aktualūs tik minėtu laikotarpiu atlikti įrašai asmens sveikatos istorijoje.

Iš teismui pateiktų pareiškėjo asmens sveikatos istorijos nuorašų, konkrečiai iš anamnezės, matyti, kad pareiškėjui nuo vaikystės buvo nustatyta tuberkuliozė, gydėsi Klaipėdos tuberkuliozės ligoninėje, pareiškėjas „pasižymėjo“ žalingais įpročiais, t. y. nepastoviai vartojo įvairius narkotikus, girtavo, medikų siunčiamas, nesutikdavo važiuoti į ligoninę, neatvykdavo į medicinines apžiūras (atsisakydavo) (28, 31, 36 b.l.). Įvertinus šiuos medicininius įrašus bei medžiagą, negalima daryti išvadų, jog būtent dėl Šiaulių tardymo izoliatoriaus veiksmų (neveikimo) pareiškėjas susirgo ar sirgo konkrečiomis ligomis. Pateiktuose asmens sveikatos istorijos nuorašuose nėra duomenų, jog pareiškėjui po ištyrimo būtų buvusi diagnozuota kokia nors sunki lėtinė liga.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, pažymi, kad teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama, kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą (1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje *vandeHurk v. Netherlands*).

Teismas neabejoja, kad dėl apgyvendinimo perpildytose kalinimo kameroje pareiškėjas galėjo patirti papildomų neigiamų dvasinių išgyvenimų ir fizinių nepatogumų, papildomą diskomfortą, teisės aktais garantuotos minimalios gyvenimo kokybės pablogėjimą, kurių jis nebūtų patyręs, jei jis būtų buvęs laikomas teisės aktų nustatytais sąlygomis.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog byloje nustatytas atsakovo veiksmų neteisėtumas dėl pareiškėjo apgyvendinimo perpildytose kameroje pažeidimas kaip viena iš civilinės atsakomybės būtinų sąlygų. Tačiau pažymėtina, kad siekiant nustatyti, ar atsakovui dėl neteisėtų veiksmų atlikimo kyla civilinė atsakomybė, būtina įvertinti, ar pareiškėjui dėl šių neteisėtų veiksmų kilo pasekmės, t. y. neturtinė žala, taip pat ar tarp paminėtų veiksmų ir kilusių pasekmių yra priežastinis ryšys.

LR CK 6.250 straipsnio 1 dalis numato, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais.

Teismas daro išvadą, jog yra neabejotina, kad dėl apgyvendinimo perpildytose kalinimo kameroje pareiškėjas galėjo patirti papildomų neigiamų dvasinių išgyvenimų ir fizinių nepatogumų,

papildomą diskomfortą, teisės aktais garantuotos minimalios gyvenimo kokybės pablogėjimą, kurių nebūtų patyręs, jei jis būtų buvęs laikomas teisės aktų nustatytais sąlygomis.

Apskaičiuodamas neturtinės žalos dydį, t. y. įvertinęs pareiškėjo patirtus neigiamus dvasinius išgyvenimus pinigais, įvertinęs turimų įrodymų visetą, remdamasis teismų praktikoje taikytiniais neturtinės žalos vertinimo kriterijais, atsižvelgdamas į pažeidimo trukmę (galimai apie 200 dienų, t. y. nuo 101 dienos iki 299 dienų), vertybes, kurioms daromas pažeidimas kėlė grėsmę, Lietuvoje egzistuojančias ekonomines darbo užmokesčio bei pragyvenimo sąlygas, remdamasis teismų praktikoje taikytiniais neturtinės žalos vertinimo kriterijais (pvz., LVAT 2013 m. spalio 30 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1194/2013 už 723 dienas priteista 2000 Lt neturtinės žalos atlyginimui, LVAT 2013 m. lapkričio 25 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1860/2013 už 169 dienas priteista 550 Lt neturtinės žalos atlyginimui, LVAT 2013 m. gruodžio 30 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2373/2013 už 107 dienas priteista 500 Lt neturtinės žalos atlyginimui, LVAT 2014 m. birželio 19 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-275/2014 už 330 dienų priteista 6600 Lt neturtinės žalos atlyginimui, LVAT 2014 m. rugpjūčio 18 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-793/2014, kai 232 dienas laikymo sąlygos neatitiko reikalavimų bei 113 dienų tik iš dalies atitiko, priteista 5900 Lt neturtinės žalos atlyginimui), teismas sprendžia, kad už apgyvendinimą perpildytose kalnimo kameroje priteistina 4000 Lt suma neturtinei žalai atlyginti. Taigi pareiškėjo reikalavimas dėl 40000 Lt neturtinės žalos priteisimo tenkintinas iš dalies ir pareiškėjui priteistina iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, 4000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85–87 straipsniais, 88 straipsnio 1 dalies 5 punktu, teismas

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo T. V. skundą tenkinti iš dalies.

Priteisti pareiškėjui T. V. 4000 Lt (keturi tūkstančiai litų) / 1158,48 Eur (vienas tūkstantis vienas šimtas penkiasdešimt aštuoni Eur 48 ct) neturtinės žalos atlyginimui iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus.

Sprendimas per 14 dienų gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui tiesiogiai arba per šį teismą.

Teisėjas Virginijus Stankevičius